

แนวปฏิบัติที่ดีด้านการเรียนการสอน

แนวปฏิบัติที่ดี เรื่อง: การจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการกับการวิจัย

คณะผู้จัดทำ:	1. พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.	ประธานกรรมการ
	2. พระครูวินัยธรสัญญาชัย ญาณวีโร,ดร.	รองประธานกรรมการ
	3. พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร.	รองประธานกรรมการ
	4. ผศ.ดร.ตระกุล ชำนาญ	กรรมการ
	5. พระพิทักษ์ จานิสสร, ดร.	กรรมการ
	6. พระมหามนตรี อธิกาโร	กรรมการ
	7. นายธีรศักดิ์ แสนวังทอง	กรรมการ
	8. นายวิรัช ภูมาศรี	กรรมการ
	9. นายกิตติคุณ ภูลายยาว	กรรมการ
	10. ผศ.พูลสุข กรรณาริก	กรรมการ
	11. นางสาววารารณ์ ชนะจันท์ตา	กรรมการ
	12. นางสาวอัญชลี แสงเพชร	กรรมการและเลขานุการ
	13. ดร.อรรถพงษ์ ผิวเหลือง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
	14. นายอุทัย ขุมเหล็ก	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หน่วยงาน/ส่วนงาน: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

1. ประวัติหน่วยงาน/ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อาจจำแนกตามระยะเวลาที่ได้พัฒนามาจนถึง ปัจจุบัน (พ.ศ.2563) ได้ 2 ยุค ดังนี้

ยุคที่ 1 (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จัดอยู่ในระยะยุคที่ 2 พร้อมกับวิทยาเขต วิทยาลัย อื่นๆที่ได้ขยายตัวออกไปยังภูมิภาคของประเทศไทย ประกอบด้วยวิทยาเขต 7 แห่ง และวิทยาลัย 1 แห่ง รวมเป็น 8 แห่ง

วิทยาเขตล้านนาเกิดขึ้นจากแนวความคิดและความพยายามของนายอุทัย บุญเย็น ป.ธ.8, พ.ม., ศน.บ., M.A. ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย รุ่นที่ 23 ที่ต้องการสนองคุณสถาบันโดยการขยายเครือข่ายไปยังภูมิภาค นายอุทัย บุญเย็น ได้เสนอแนวความคิดที่จะจัดตั้งวิทยาเขตขึ้นที่วัดล้านนาญาณสังวราราม ต่อพระเดชพระคุณพระพุทฺทพจนนาราม (จันทร์ กุสโล) เมื่อครั้งยังดำรงสมณศักดิ์เป็น พระเทพกวี (จันทร์ กุสโล) เจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่-ลำพูน-แม่ฮ่องสอน ระหว่างมีการสัมมนาผู้บริหารการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ณ วัดล้านนาญาณสังวราราม ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2533 พระเดชพระคุณพระพุทฺทพจนนาราม (จันทร์ กุสโล) ได้แนะนำให้ไปขอคำปรึกษา จากศาสตราจารย์เกียรติคุณแสง จันทร์งาม ป.ธ. 6, ศน.บ., A.I.E., M.A. ศิษย์เก่า มมร. รุ่นที่ 1 ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

ต่อมาพระเดชพระคุณพระพุทฺธพจนวราภรณ์ (จันทร์ กุสโล) ศาสตราจารย์เกียรติคุณแสง จันทร์งาม และ นายอุทัย บุญเย็น ได้เข้าพบพระเดชพระคุณพระธรรมดิลก (ขันตี ขนดีโก) เจ้าอาวาสวัดเจติยหลวงวรวิหาร รองเจ้าคณะภาค 4-5-6-7 (ธ) เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ที่จะเปิดวิทยาเขต โดยขอเปลี่ยนสถานที่จากวัดล้านนาญาณสังวราราม มาเป็นวัดเจติยหลวงวรวิหารแทน พระเดชพระคุณพระธรรมดิลก (ขันตี ขนดีโก) ยินดีและอนุญาตให้ใช้วัดเจติยหลวงวรวิหารเป็นสถานที่ตั้ง โดยมอบหอสมุดแหวน สุจิณโณ เป็นสำนักงานวิทยาเขต และมอบอาคารสามัคคีวิทยาทานเป็นอาคารเรียน เมื่อได้สถานที่ตั้งวิทยาเขตแล้ว นายอุทัย บุญเย็น ได้รวบรวมเพื่อนร่วมอุดมการณ์

ระยะแรกได้ 4 คน คือ นายกมล บุตรซารี นายบัณฑิต รอดเทียน นายเมธีรัตน์ นวะบุศย์และนางสาววาสนา วงศ์ยิ้มย่อง

ยุคที่ 2 : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ยุคเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ (พ.ศ. 2540 – ปัจจุบัน)

สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เป็นเขตการศึกษาหนึ่งของ มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา อันมีนามว่า “สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย” ได้พัฒนาเป็นมหาวิทยาลัย ของรัฐ ได้นามใหม่ว่า “มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” โดยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ทรงมีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นเรียกว่า “พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2540” กล่าวได้ว่า มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติดังกล่าว เป็นนิติบุคคล และเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ มีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาที่กว้างกว่าเดิม คือ ให้การศึกษา วิจัย ส่งเสริมและให้บริการทางวิชาการพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณรและ คฤหัสถ์ รวมทั้งทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (มาตรา 6)

ในช่วงศตวรรษที่ 2 ของวิทยาเขตล้านนา กิจการของวิทยาเขตมีการขยายตัวเป็นอย่างมาก กล่าวคือเมื่อมีฐานะความเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ นิติบุคคลแล้ว จำเป็นต้องมีหลักและวิธีคิดใหม่ พร้อมสร้างกระบวนทัศน์ใหม่ (New Paradigm) ที่ก้าวหน้า กว้างไกลกว่า ทันยุคเหตุการณ์ เพื่อยกระดับการบริหารจัดการ การจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของผู้เรียน หรือผู้รับบริการเป็นสำคัญ เช่น ในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี มีการเปิดสอนหลายสาขาวิชาเพิ่มขึ้น พร้อมเปิดรับนักศึกษาหลักสูตรเป็นปีแรกในปีการศึกษา 2544 ในภาคพิเศษนอกเวลาทำการ เปิดสอนในภาคปกติสำหรับนักศึกษาทั่วไปควบคู่กับนักศึกษาบรรพชิตเป็นคู่ขนานไปในปีการศึกษา 2546 และเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา ในปีการศึกษา 2546 เป็นต้นมา ทำให้ยอดจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ทรัพยากรการศึกษา ทรัพยากรด้านกายภาพไม่เพียงพอเป็นอย่างมาก เช่น อาคารสถานที่ใช้เป็นห้องเรียน สถานที่จอดยานพาหนะไม่สอดคล้องกับจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญ

ผู้บริหารจึงได้มีแนวคิดในการขยายพื้นที่ไปยังด้านนอกวัดเจติยหลวงวรวิหาร สำหรับเป็นที่ตั้งวิทยาเขต โดยการศึกษาและแสวงหาพื้นที่ในการขยายที่ตั้งแห่งใหม่ของวิทยาเขต ในปีพ.ศ. 2554 เป็นคราวที่วิทยาเขตล้านนา ครบรอบ 2 ทศวรรษแห่งการสถาปนา จึงได้จัดซื้อที่ดินแปลงแรกในเดือนกรกฎาคม 2554 และแปลงที่ 2 ในช่วงถัดมาไม่นาน โดยใช้เงินรายได้ของวิทยาเขตทั้งหมด ณ ที่ตั้งบ้านป่าตาล ตำบลบวค่าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เริ่มพัฒนาที่ดินและก่อสร้างอาคารปฏิบัติธรรมเป็นหลังแรก ก่อสร้างอาคารเรียนหลังที่ 1 เมื่อปี

พ.ศ.2559 พร้อมทั้งอาคารเรียนหลังที่ 2 สร้างระบบงานสาธารณูปโภคในโครงการทั้งหมดโดยงบประมาณแผ่นดิน และในปีการศึกษา 2563 ได้เปิดทำการเรียนการสอนระดับคุณวุฒิบัณฑิตสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา เป็นปีแรก ในปีการศึกษา 2564/1 คณะกรรมการประจำวิทยาเขตได้อนุมัติแผนที่จะเปิดใช้อาคารเรียนที่ตั้งแห่งใหม่ในระดับบัณฑิตศึกษา พร้อมทั้งระดับปริญญาตรีภาคพิเศษเสาร์อาทิตย์เป็นปีแรก คู่ขนานไปกับที่ตั้งในวัดเจติยหลวงวรวิหาร เมืองเชียงใหม่ด้วย

2. ที่มาและความสำคัญ

พันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษามี 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับหลักสูตร ได้กำหนดให้มีการบูรณาการกับพันธกิจต่างๆ ได้แก่ การวิจัยการ บริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ไว้ในองค์ประกอบประกันคุณภาพในระดับหลักสูตร องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการกับการวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม และในการรายงานการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้นี้ หลักสูตรต้องอธิบายกระบวนการหรือแสดงผลการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการกับการวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องกำหนดแผนงานส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยมีการบูรณาการกับการวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม อย่างผสมกลมกลืนเป็นองค์รวม ตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนานักศึกษาให้เต็มศักยภาพและมีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ

การบูรณาการการเรียนการสอนกับการวิจัยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียน 1) มีความเข้าใจในกระบวนการในการทำวิจัย 2) เข้าใจวิธีการสู่ตัวอย่าง การเลือกหัวข้อ ประเด็นที่ทำวิจัย 3) สามารถทำงานโดยกำหนดเป้าหมายขอบเขต วิธีการดำเนินงานตามรูปแบบของงานวิจัยได้ชัดเจน 4) เข้าใจวิธีการวิเคราะห์ศึกษาปัญหา สรุปเหตุผลของการทำงาน ได้อย่างเป็นระบบ และ 5) สามารถตัดสินใจแก้ปัญหา มีเหตุผลในการดำเนินการ รู้จักการวางแผน ตั้งแต่ต้นจนจบ การจัดการเรียนการสอนโดยมีการบูรณาการกับการวิจัย จึงเป็นการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยผ่านกระบวนการวิจัย ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลาย

ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการกับการวิจัยหลากหลายรูปแบบได้แก่ 1) นำรูปแบบของกระบวนการวิจัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา โดยระบุวิธีการไว้ในแผนการสอน (มคอ 3) โดยมอบหมายให้ผู้เรียนนำองค์ความรู้ไปพัฒนาเป็นโครงการวิจัยที่ให้นักศึกษาทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม 2) นำผลงานวิจัยของอาจารย์ที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ มาใช้ในการสอนในภาคทฤษฎีและต่อยอดในภาคปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนทำงานวิจัยต่อยอดแล้วนำมาสรุปผล อภิปรายร่วมกัน 3) ให้ผู้เรียนทดลองปฏิบัติในชั่วโมงปฏิบัติการ โดย

อาจเป็นกิจกรรมกลุ่มหรือ กิจกรรมเดี่ยว ให้นักศึกษาระบุเรื่องที่ทำวิจัยให้เกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับหัวข้อใน

กระบวนการจัดการความรู้ดำเนินการโดย	
คณะกรรมการจัดการความรู้	
ประชุมวางแผนเพื่อกำหนดประเด็นความรู้	
จัดทำแผนการจัดการความรู้สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์	
ดำเนินการตาม กระบวนการจัดการความรู้	
- การระบुकความรู้	- การคัดเลือก การรวบรวม การจัดเก็บความรู้
- การเข้าถึงข้อมูล และการแลกเปลี่ยนความรู้	การสร้างบรรยากาศ/วัฒนธรรมการจัดการความรู้

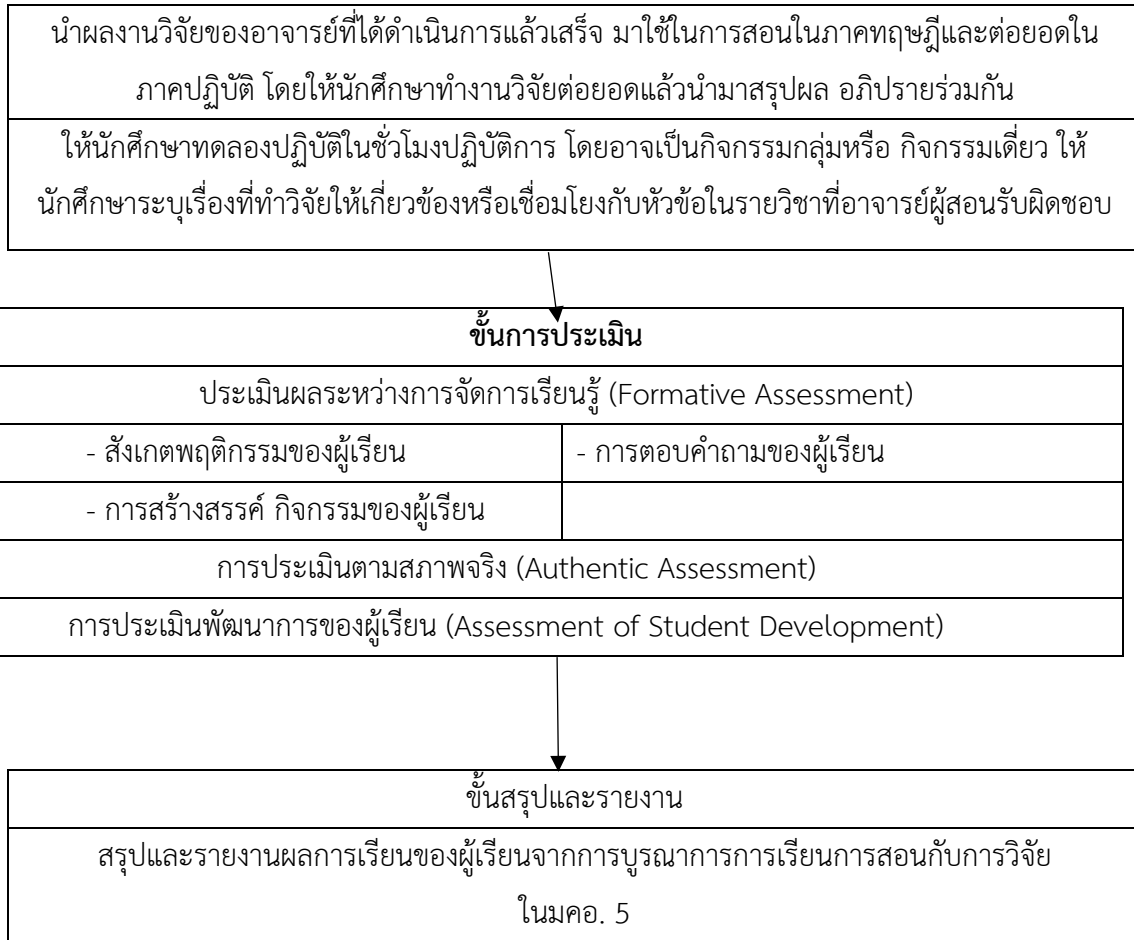
รายวิชาที่อาจารย์ผู้สอนรับผิดชอบ 4) กำหนดให้ผู้เรียนทำวิจัยร่วมกับอาจารย์ หรือนำงานวิจัยของอาจารย์มาแยกส่วนย่อย ๆ และมอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มทำวิจัยตั้งแต่ต้นจนจบ

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 ส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยมีการบูรณาการกับการวิจัย
- 3.2 เพื่อส่งเสริมการทำวิจัยของอาจารย์ผู้สอนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 3.3 เพื่อส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนนำกระบวนการวิจัยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรูของผู้เรียน

4. แนวทางการดำเนินการตามหลัก PDCA

5. ผลการดำเนินงาน

5.1 ผลการดำเนินการเชิงปริมาณ

หลักสูตรมีจำนวนรายวิชาที่มีการบูรณาการกับการวิจัยมากขึ้น

5.2 ผลการดำเนินการเชิงคุณภาพ

1) อาจารย์ผู้สอนทุกหลักสูตรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับพันธกิจด้านการวิจัยได้อย่างชัดเจน และถูกต้องมากขึ้น

2) พัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยผ่านกระบวนการวิจัย ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลาย

6. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

6.1 กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการกับการวิจัย

6.2 หลักสูตรประชุมวางแผนการบูรณาการการเรียนการสอน คัดเลือก/กำหนดรายวิชาที่มีการบูรณาการกับการวิจัย

6.3 อาจารย์ผู้สอนเขียนกิจกรรมบูรณาการ การเรียนการสอนกับการวิจัยไว้ใน มคอ.3

6.4 อาจารย์ผู้สอนดำเนินการสอนตามแผนกิจกรรมบูรณาการการเรียนการสอนกับการวิจัยที่ระบุไว้ใน มคอ.3

6.5 อาจารย์ผู้สอนสรุปและรายงานผลการเรียนของผู้เรียนจากการบูรณาการการเรียนการสอนกับการวิจัยใน
มคอ.5

7. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข

ปัญหาอุปสรรค	แนวทางแก้ไข
ผู้เรียนแต่ละสาขาวิชามีพื้นฐานความรู้ในการเรียนแตกต่างกัน	อาจารย์ผู้สอนปรับพื้นฐานความรู้ก่อนการเรียน
ผู้เรียนคิดว่าการทำวิจัยเป็นเรื่องที่ยาก	อาจารย์ผู้สอนทำความเข้าใจและกำหนดข้อตกลงร่วมกับผู้เรียนในแต่ละครั้งที่จัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

8. ประโยชน์ต่อการบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจ

8.1 อาจารย์ผู้สอนทุกหลักสูตรมีแนวทางในการนำองค์ความรู้จากงานวิจัย มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

8.2 อาจารย์ผู้สอนทุกหลักสูตรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการวิจัยได้อย่างถูกต้อง

8.3 อาจารย์ผู้สอนนำมีผลงานวิจัยและนำกระบวนการวิจัยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน